

Тема номера: Як ми пам'ятаємо?

РЕДАКЦІЯ VERBUM

30 СІЧНЯ 2019

Шановні читачі! У цьому номері «Вербуму» пропонуємо поговорити про тему пам'яті. У кожного з нас є спогади, кожен по-своєму вибирає, що пам'ятати, а щось забуває. Наше ставлення до минулого спирається на стратегії запам'ятовування й забування. Цей непростий процес, який вибудовує нашу ідентичність, стає ще складніший, коли йдеться про колективну пам'ять. Як пам'ятають спільноти чи народи?

Фото: Chris Unger

У першому тексті випуску Тарас Лютий знайомить нас із розвитком філософських підходів до пам'яті. Чи не кожен мислитель звертався колись до проблеми часу, яка зрештою підводить до питання про пам'ять. Як ми намагаємося вберегти те, що вже минуло? «Хай що ми пам'ятаємо, важливо розуміти обмеженість цієї пам'яті. Неможливо пригадати геть усе. Пам'ять ніколи не буде тотальною. У ній завжди залишаються місця, які неможливо відтворити». І тому для культури важливе не просто те, що ми пам'ятаємо, а й те, що хочемо пам'ятати.

Про механізми роботи колективної пам'яті пише Оксана Довгополова. Ця проблематика зацікавила істориків лише на початку ХХ століття, коли почали говорити про історичну пам'ять. Одеська філософія проговорює важливі концепти з теорії пам'яті, показуючи, яке значення мають «колективна пам'ять», «спільнота долі» чи «місця пам'яті». Усі ці терміни допомагають схопити різницю між історичною пам'яттю й історією як наукою. «В історичній пам'яті ми теж обираємо джерела й факти, але йдеться про побудову ідентичності, а ідентичність ґрунтується на цінностях».

У наступних двох текстах ми звертаємося до юдео-християнської традиції. У фрагменті з перекладу книжки французької біблістки Анн-Марі Пельтьє «Біблійні читання. Біля витоків європейської культури» проаналізовано механізми пам'яті, які виникли вже на ранньому етапі формування біблійного тексту. Минуле, пише авторка, цікаве для авторів Писання лише остільки, оскільки воно дає ключі для інтерпретації сучасності. За приклад вона бере розповідь про здобуття Єрихона. Хоча спогад про цю подію вміщений в історичній книзі, виявляється, що тут ми маємо пророцький текст, мета якого – зміцнення Ізраїлю, що перебуває у вавилонському полоні.

Отець Кшиштоф Поросло розмірковує про суть анамнези – тобто літургійного згадування того, що Христос сказав під час Останньої вечері. Слів «спомин», «згадка» чи навіть «оприсутнення» не достатньо, щоб передати те, що стається в Євхаристії. Адже не можна думати про анамнезу тільки як про пригадування певних подій, чогось проминулого; це й не перенесення в часі, і не повторення того, що ми згадуємо. Ідеться про їхню справжню, спасительну присутність у прославленому Тілі Христа, через контакт із Яким ми входимо в простір дії цих подій на нас.

Насамкінець пропонуємо подорож у край дитинства, про який говорить Ксенія Сокульська в рецензії на книжку «Лялька. Оповідання про дитинство». Лялька з назви – це тільки ключ, який дозволяє нам зазирнути всередину себе, пізнати інших осіб чи епоху, у якій ми колись жили і яка проминула. Це також талісман, яким ми прагнемо захистити тих, кого любимо.

Warning: count(): Parameter must be an array or an object that implements Countable in
/home/kairosbo/verbum.com.ua/www/wp-includes/post-template.php on line **284**